

2019

KEVYTYRITTÄJÄN TYÖTTÖMYYSTURVA- OPAS

Kun olet työn tai työskentelet osa-aikaisesti,
voit hakea työttömyysetuutta toimeentulosi tueksi.

Etuuden maksamisen edellytykset ja rajoitukset
riippuvat siitä, oletko palkansaaja vai yrittäjä.

Kun työskentelet **kevytyrittäjänä**, voit olla kumpi vain!

Olen kevytyrittäjä, mikä siis olen?

Kun työskentelet laskutuspalveluyrityksen kautta, olet varmasti törmännyt käsitteeseen ”kevytyrittäjä”. Ehkä olet myös jo itse oppinut ajattelemaan, että olet kevytyrittäjä. Laki ei kuitenkaan vielä tiedä, mikä on kevytyrittäjä.

Pohjimmiltaan asia on tulkinnanvarainen. Usein tilanne on kuitenkin sellainen, että laskutusyrityksen kautta työskentelevä henkilö eli ”kevytyrittäjä”, on työttömyysturvassa yrittäjä.

Ajatuskulku menee näin: Laskutuspalveluyrityksillä harvoin on mahdollisuutta tai halua johtaa ja valvoa työsi suorit-

tamista. Pelkkää laskutuspalvelua tarjoava yritys ei siten useinkaan ole työnantaja-asemassa suhteessa sinuun. Jos työnantajaa ei ole, ei ole myöskään työsuhdetta. Kun siis työskentelet laskutuspalvelun kautta rahaa vastaan, teet ansiotyötä olematta työsuhhteessa. Silloin olet yrittäjä, koska yrittäjä on henkilö, joka ”tekee ansiotyötä olematta työsuhhteessa tai virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimisuhteessa”.

Kun työskentelet laskutuspalveluyrityksen kautta, sinun ei tarvitse perustaa yritystä etkä tarvitse Y-tunnusta. Et ehkä siksi miellä itseäsi yrittäjäksi ja siksi sinulle voi tulla yllätyksenä se, että työttömyysturvassa sinua usein kohdellaan yrittäjänä.

Mitä teen, kun aloitan työskentelyn laskutusyrityksen kautta?

- 1** Kun alat työskennellä laskutuspalveluyrityksen kautta, ilmoita siitä TE-toimistoon.
- 2** Hae työttömyysetuutta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta haluat etuutta maksettavan. Ilmoita päivärahahakemuksessa, että olet aloittanut työskentelyn. Liitä mukaan selvitys tuloista. Monesta laskutuspalvelusta saat monipuolisen palkkalaskelman. Laita siitä kopio hakemuksen liitteeksi.
- 3** Saamasi tulot huomioidaan päivärahan maksussa. Tulot vähentävät päivärahaasi sillä hakujaksolla, millä tulo maksetaan.

On myös mahdollista, että työn tekemisen olosuhteet ovat sellaiset, että kevytyrittäjänä oletkin palkansaaja. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun laskutuspalvelua tarjoava yritys toimii samalla toimialalla kuin sinä, ja hankkii sinulle toimeksiantoja. Myös vuokratyöntekijät ovat palkansaajia työttömyysturvassa.

Työsopimus ei yksin ratkaise sitä, oletko yrittäjä vai palkansaaja. Jotta sinua voitaisiin pitää työsuhteen perusteella palkansaajana, edellytetään, että työsopimuksen toinen osapuoli on työnantaja-asemassa.

Yritystä, joka huolehtii pelkästään työn suorittajien kirjanpidosta, laskutuksesta ja palkanmaksusta, ei voida pitää työn suorittajan työnantajana. Tällaiset yritykset eivät usein itse harjoita sitä liiketoimintaa, jota sinä itse teet. Sen sijaan nämä yritykset tarjoavat sinulle jäsenyyteen tai sopimukseen perustuvia tukipalveluja. He esimerkiksi hoitavat laskutuksen ja palkanmaksun sekä mahdollisesti muita lakisääteisiä velvoitteita. Näillä tukipalveluja koskevilla sopimuksilla ei sinulle kuitenkaan tule työsuhhteeseen kuuluvaa henkilökohtaista velvoitetta tehdä työtä laskutuspalveluyritykselle.

Työskennellessäsi laskutuspalveluyrityksen kautta hankit toimeksiannot itse. Lisäksi saatat sopia myös hinnoista ja muista ehdoista täysin itsenäisesti. Voit myös tehdä varsinaisen työn omissa tiloissasi tai vastaavasti tilaajan luona. Omistat ehkä itse työvälineesi tai vuokraat ne. Nämä kaikki seikat viittaavat siihen, että et työskentele työsuhhteessa.

Mistä haen työttömyysetuutta?

Työttömyysetuuksia on kolmea erilaista: Työmarkkinatuki (32,40 €/p), peruspäiväraha (32,40 €/p) ja ansiosidonnainen päiväraha (32,40 €/p + henkilökohtainen ansio-osa).

Jos olet jäsen työttömyyskassassa ja olet täyttänyt työssä-oloehdon, voit hakea ansiosidonnaista päivärahaa työttömyyskassastasi. Jos et ole työttömyyskassan jäsen, mutta

olet täyttänyt työssäoloehdon, voit hakea peruspäivärahaa Kelasta. Jos et ole täyttänyt työssäolohtoa, voit hakea työmarkkinatukea Kelasta.

Jos et ole varma, mistä sinun kuuluisi etuutta hakea, voit aloittaa kyselemällä työttömyyskassasta ohjeita; sieltä sinut neuvotaan oikeaan.

Työssäoloehto tarkoittaa sitä työskentelyä, jota sinulta edellytetään ennen työttömyyttä, jotta työttömyysetuus voidaan maksaa peruspäivärahana tai ansiosidonnaisena päivärahana.

Palkansaajan ja yrittäjän työssäoloehdot ovat erilaiset. Palkansaajana täytät työssäoloehdon, kun olet 28 kuukauden aikana työskennellyt vähintään 26 kalenteriviikkoa. Mukaan lasketaan jokainen kalenteriviikko, jona olet työskennellyt vähintään 18 tuntia. Myös palkkaa koskevat vähimmäisvaatimukset pitää täytyä. Kun täytät tämän työssäoloehdon palkansaajien työttömyyskassan jäsenenä, voit hakea ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa.

Yrittäjän työssäoloehdoton vaaditaan enemmän. Yrittäjän työssäoloehto täyttyy, kun olet 48 kuukauden aikana työskennellyt vähintään 15 kuukautta yrittäjänä. Yrittäjän työssäoloehdoton luetaan sellaiset kuukaudet, joina työtulo on vähintään 1068 euroa. Työssäoloehdoton luetaan vähintään neljä kuukautta kestäneet työskentelyjaksot. Jos täytät tämän työssäoloehdon yrittäjäkassan jäsenenä, voit hakea ansiosidonnaista päivärahaa sieltä. Jos täytät tämän työssäoloehdon, mutta et ole yrittäjäkassan jäsen, voit hakea peruspäivärahaa Kelasta.

Kun kevytyrittäjänä olet yrittäjä, et voi liittyä palkansaajien työttömyyskassaan. Jos jo olet jäsen palkansaajien työttömyyskassassa, ei kevytyrittäjyys sinänsä ole este jäsenyyden jatkumiselle. Kuitenkin tilanteessa, jossa olet päätoiminen yrittäjä yli 18 kuukautta, menetät mahdollisesti keräämäsi palkansaajan työssäoloehdon. Sivutoimisen yrittäjän kohdalla tätä ei sovelleta, joten tämä tulee harvoin kysymykseen kevytyrittäjän kohdalla.

Työskentelen kevytyrittäjänä, voidaanko minulle maksaa työttömyysetuutta?

Kun työskentelet kevytyrittäjänä, olet työttömyysturvassa usein yrittäjä. Tämä vaikuttaa siihen, voidaanko sinulle maksaa työttömyysetuutta vai ei.

TE-toimiston tehtävänä on arvioida, oletko työtön. Et ole työtön, jos työllistyt yritystoiminnassa niin paljon, että se estää sinua vastaanottamasta kokoaikatyötä. Tällaisessa tilanteessa TE-toimisto katsoo sinun olevan päätoiminen yrittäjä. Päätoimisella yrittäjällä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, eikä sinulle silloin voida maksaa työttömyysetuutta.

Jos työskentelet vain vähän, TE-toimisto voi arvioida sinun olevan työtön, joka työskentelee sivutoimisesti. Sivutoiminen työskentely yrittäjänä ei estä työttömyysetuuden maksamista. Näissä tilanteissa työttömyysetuus voidaan maksaa soviteltuna. Tämä tarkoittaa sitä, että tulosi yritystoiminnasta huomioidaan työttömyysetuuden määrässä. Tulot siis vähentävät jonkin verran etuutta. Voit arvioida tulojen vaikutusta ansiosidonnaiseen päivärahaan YTK:n laskurilla: ytk.fi/paivarahalaskuri.

Kun TE-toimisto arvioi, onko yritystoiminta pää- vai sivutoimista, he tarkastelevat sitä, missä määrin toiminta työllistää sinua. Arvion kohteena on siis se, minkälainen on työmääräsi. Tuloilla tai niiden puuttumisella ei ole merkitystä työmäärää arvioitaessa. Tappiollinenkin toiminta voi työllistää niin paljon, että kokoaikatyön vastaanottaminen ei ole mahdollista. TE-toimisto arvioi työmäärää mm. sen perusteella, mitä itse kerrot työmäärästä. Muista siis vastata huolellisesti TE-toimiston pyytämään selvitykseen.

Tyypillisesti kevytyrittäjänä työskentely on niin vähäistä, että TE-toimisto on arvioinut kevytyrittäjyyden sivutoimiseksi. Etuuden maksamiselle ei siten ole ollut työskentelemisestä johtuvaa työvoimapolitiittista estettä.

Jos aloitat yritystoiminnan ollessasi työtön, ei TE-toimisto neljään kuukauteen arvioi työskentelyn vaikutusta työttömyysetuuteen. TE-toimisto kuitenkin selvittää työskentelyn alussa, onko työskentely aloitettu työttömänä vai ei. Tätä neljän kuukauden jaksoa sovelletaan vain kerran yhtä työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaikaa kohden. Eli uuden neljän kuukauden suojan saa, kun täyttää työssäoloehdon uudestaan ja työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaika alkaa alusta.

Neljän kuukauden jälkeen TE-toimisto arvioi edellä kuvatulla tavalla, onko työskentely yrittäjänä päätoimista vai sivutoimista.

TE-toimisto ei kuitenkaan arvioi yrittäjänä toimimisen työllistävyyttä, jos työskentely kestää yhdenjaksoisesti alle kaksi viikkoa. Kevytyrittäjillä tätä kestoa arvioidaan toimeksiantojen pituudella. Vaikka siis eri toimeksiannot seuraisivat toisiaan ilman päivänkään katkosta, ei kaksi viikkoa ylity, kunhan yksittäiset toimeksiannot jäävät kestoiltaan alle kahteen viikkoon.

Periaatteessa kevytyrittäjän tilanne voi siis olla sellainen, että TE-toimiston ei lain mukaan tarvitse arvioida toiminnan työllistävyyttä!

Ovatko muut maksamisen edellytykset kunnossa?

Vaikka TE-toimiston mukaan työttömyysetuuden maksamiselle ei olisi työvoimapolitiittista estettä, arvioi etuuden maksaja eli työttömyyskassasi tai Kela, ovatko muut maksamisen edellytykset kunnossa. Myös se tarkistetaan, onko maksamiselle muita esteitä.

Keskeisin edellytys peruspäivärahan ja ansiosidonnaisen päivärahan maksamiselle on työssäoloehto. Työssäoloehdon täyttymisestä on kerrottu edellä. Jos työssäoloehto ei täyty, voit hakea Kelasta työmarkkinatukea.

Työssäoloehdon suhteen kevytyrittäjä on erikoisessa asemassa. Kun kevytyrittäjä on työttömyysturvassa yrittäjä, ei kevytyrittäjänä tehtyä työtä voida hyväksyä palkansaajan työssäoloehtoon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että saadaksesi ansiosidonnaista päivärahaa palkansaajien työttömyyskassasta, on sinun pitänyt täyttää työssäoloehto kassassa jo aiemman työ- tai virkasuhteen perusteella.

Jos olet jo aiemmin täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon, voit hakea ansiosidonnaista päivärahaa kassastasi, vaikka työskenteletkin kevytyrittäjänä. Jos esteitä ei ole, voidaan ansiosidonnaista päivärahaa maksaa 300, 400 tai 500 päivän ajan. Työskentelemällä kevytyrittäjänä et voi täyttää työssäoloehto palkansaajakassassa uudelleen. Jos siis työttömyys tai sivutoiminen työskentely jatkuu enimmäismaksuajan jälkeen, siirryt hakemaan työttömyysetuutta Kelasta.

Kevytyrittäjänä voit ottaa työttömyysvakuutuksen yrittäjien työttömyyskassasta. Jäsenmaksu yrittäjäkassassa on kuitenkin korkeampi kuin palkansaajakassassa. Näin on, koska yrittäjä rahoittaa työttömyysvakuutuksestaan suuremman osan itse kuin palkansaaja.

Jos työskentelet pienimuotoisesti, ei kevytyrittäjänä välttämättä kannata vakuuttaa itseään yrittäjäkassassa. Jos työskentelet vain vähän, et saa kerättyä yrittäjän työssäoloehto. Kysy tästä lisää yrittäjien työttömyyskassoista (ayt.fi, syt.fi).

Vaikuttaako aktiivimalli kevytyrittäjiin?

Kun saat työttömyysetuutta, etkä ole 65 maksupäivän aikana ollut riittävällä tavalla aktiivinen, saat työttömyysetuuden seuraavalta 65 maksupäivältä alennettuna. Alennuksen määrä on 4,65 %. Tätä tarkoittaa aktiivimalli.

On tiettyjä poikkeustilanteita, jossa aktiivisuutta ei seurata. Kevytyrittäjäys ei kuitenkaan ole sellainen poikkeus. Siksi aktiivisuutta seurataan normaalisti, vaikka TE-toimisto ei tutki työttömänä aloitetun yritystoiminnan työllistävyyttä ensimmäisen neljän kuukauden aikana.

Voit täyttää vaaditun aktiivisuuden työllä, yrittäjyydellä ja erilaisilla työvoimaviranomaisen järjestämällä koulutuksilla ja palveluilla.

Voit siis täyttää vaaditun aktiivisuuden työskentelemällä kevytyrittäjänä. Tämä onnistuu, jos 65 maksupäivän tarkastelujakson aikana ansaitset kevytyrittäjänä vähintään 245,64 euroa.

Kun kevytyrittäjänä olet yrittäjä, huomioidaan tulot aktiivisuuden yleensä maksupäivän mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aktiivisuusedellytys ei kohdallasi välttämättä täyty silloin, kun työn teet. Aktiivisuutta kertyy sen sijaan vasta silloin, kun sinulle maksetaan.

Jos näin käy silloin, kun aktiivisuuden tarkastelujakso vaihtuu ja aktiivisuuden täytyminen menee seuraavalla jaksolle, alennetaan työttömyysetuuttasi, vaikka tosiasiasa olisit riittävällä tavalla työskennellyt. Keräämäsi aktiivisuus tällaisessa tilanteessa vaikuttaa työttömyysetuuteen vasta kolmannella aktiivisuuden tarkastelujaksolla.

Tilanteissa, joissa maksupäivä menee eri tarkastelujaksolle kuin ansainta-aika, on mahdollisuus huomioida aktiivisuuden kertymä ansainta-ajalle. Eli aktiivisuuden kertymä voidaan kohdentaa tarkemmin sille tarkastelujaksolle, jolla olet työn tosiasiasa tehnyt. Tämä edellyttää sitä, että toimitat selvityksen siitä, milloin olet työn tehnyt. Ansainta-ajan voi selvittää esimerkiksi palkkalaskelmalla tai laskulla, josta näkyy työnteko-aika. Myös vapaamuotoinen selvitys voi olla riittävä.

Kevytyrittäjänä työskentely on kätevä tapa ylläpitää ja kehittää osaamista, luoda verkostoja ja kokea uusia asioita. Työttömyysturvan tarkoitus ei ole lannistaa sinua tässä. Sen tarkoitus on tukea sinua työllistymisessä. Pidä siis katse rohkeasti tulevaisuudessa ja muista aina kysyä neuvoa, kun jokin asia kummastuttaa.

Yleinen työttömyyskassa YTK on suomen suurin palkansaajien työttömyyskassa.

Huomaamme päivittäisessä työssämme, miten työttömyysturva toimii eri tilanteissa. Saamme myös päivittäin kuulla ihmisten huolista ja haasteista. Kevytyrittäjyyteen liittyvät haasteet ovat jo pitkään olleet näkyvillä.

Olemme tarkoittaneet tämän oppaan auttamaan kaikkia niitä, jotka ovat valinneet tämän uuden tavan tehdä työtä ja tietysti myös niitä varten, jotka harkitsevat tätä vaihtoehtoa. Yhtä lailla tätä opasta voivat käyttää kaikki ne, jotka omassa työssään auttavat, neuvovat ja tukevat Suomen kevytyrittäjiä.